

Monumentnummer*: 521883

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 24 december 2001
Kadaster deel/nr 82917/79

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Maassluis	Maassluis	Zuid-Holland

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Maassluis	C			366

Omschrijving**

Inleiding

Machinegebouw voor dieselmotoren en pompen, centraal gesitueerd hoofdonderdeel van het boezemgemaalcomplex Mr.Dr.C.P. Zaayer.

NB Recentelijk zijn een aantal vensters voorzien van nieuwe kozijnen met een plat profiel. In 1958 zijn de oude dieselmotoren vervangen, de schroefpompen zijn nog origineel (gefabriceerd door Machinefabriek Gebroeders Stork & Co., te Hengelo).

Omschrijving

Machinegebouw boven een betonnen plint en op een samengestelde plattegrond opgetrokken in rode baksteen (hardgrauw) en gemetseld in Vlaams verband. Het pand telt deels twee bouwlagen. De centrale machineruimte heeft één hoge ruimte onder een, door vier ponçonspanen gedragen, zadeldak dat gedekt is met zwarte pannen. Aan weerszijden van dit bouwvolume bevinden zich, volledig symmetrisch opgezet, een aantal kleinere volumes onder lage uitkragende zadeldaken eveneens gedekt met zwarte pannen. De kozijnen van de vensters en deuren zijn van hout.

De zijgevels aan de oost- en westzijde hebben successievelijk, van voor naar achter: een lage kubusvormige entreepartij; een torenvormig bouwvolume met een plat dak en een hoger opgetrokken schoorsteen en, deels hiervoor, een lager twee bouwlagen tellend, rechthoekig bouwvolume, dat tot de achterzijde doorloopt onder een laag, uitkragend schilddak. Aan de westzijde was dit bouwvolume oorspronkelijk bedoeld als werkplaats, aan de oostzijde bevinden zich in dit bouwvolume de hulpmotoren. Aan de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

voorzijde bevindt zich, over de gehele breedte van de machineruimte, een rechthoekig, verdiept waterbassin met de krooshekken parallel aan de rooilijn van de straat. Aan weerszijden voeren kanalen naar de sluizen aan de achterzijde van het gebouw. Het bassin wordt op begane grondniveau omheind door een gemetselde muur op borsthoogte met afdekstenen van Noors graniet, die doorloopt in de borstwering van het gebouw. Het zadeldak en de schilddaken zijn geheel rondom voorzien van licht uitkragende houten daklijsten. Het machinegebouw wordt van de Vlaardingsedijk afgescheiden door een gazon met twee vlaggemasten voor het ommuurde waterbassin en een metalen hekwerk met verticale spijlen. Aan de achterzijde van het machinegebouw bevindt zich in de betonnen basis de waterbouwkundige techniek en aan weerszijden de sluizen. Hierboven een betegeld terras met gemetselde borstwering, conform het waterbassin aan de voorzijde. Het terras, dat een goed uitzicht biedt over de Boonerhaven, is toegankelijk via metalen hekken met verticale spijlen. De voorgevel heeft op de hoeken en in het midden van de gevel steunberen, die onder het maaiveld doorlopen tot op het niveau van de waterkanalen en het krooshek, en aan de bovenzijde ruim onder de daklijst eindigen in een geprofileerde afdeksteen van Noors graniet. Bovengronds zijn de steunberen gemetseld en ondergronds, waar ze in breedte toenemen, van beton en aan de bovenzijde voorzien van schubvormige decoraties. Tussen de steunberen heeft de voorgevel twaalf lisenen met hiertussen verticale strookvensters met stalen kozijnen en lateien en vensterbanken van Noors graniet. In het midden van de puntgevel is een blauw tegeltableau aangebracht waarop in witte letters de tekst "Dieselgemaal Mr. Dr. C.P. Zaayer, anno 1926". Rechts onder de vensters staat in witte kapitalen de tekst "Hoogheemraadschap van Delfland". De kubusvormige bouwvolumes aan de zijgevels zijn aan de oostzijde vlak onder een betonnen luifel, voorzien van één verticaal venster met een vensterbank van Noors graniet. Aan de west- en oostzijde hebben deze volumes in het midden een dubbele houten deur en aan weerszijden, vlak onder het dak, een klein venster. Deze entrees geven via de werkplaats (westzijde) en de ruimte voor de hulpmotoren (oostzijde) toegang tot de machinehal.

De werkplaats en ruimte voor hulpmotoren hebben geheel rondom, vlak onder de lage uitkragende zadeldaken, verdiept aangebrachte, horizontale strookvensters met een cordonlijst van Noors graniet. De gevels van deze volumes bevatten in het midden een vlak met verticale strookvensters, eveneens met lateien en vensterbanken van Noors graniet. Ten noorden van deze venstervlakken heeft de gevel nog een klein venster.

De torenvormige bouwvolumes hebben aan de west- en oostgevel bovenin een tweelicht-venster met een brede gemetselde middenstijl en kleine, zeer smalle vensters. Hieronder een gedecoreerde waterspuwer van Noors graniet, en boven het venster, een smeedijzeren vlaggemasthouder.

De achtergevel heeft lisenen en verticale strookvensters conform de voorgevel, maar is zonder steunberen uitgevoerd. In het midden, onder deze strookvensters, bevindt zich een klein vierkant venster, dat aan weerszijden wordt geflankeerd door de boven het maaiveld uitstekende delen van de twee schroefpompen. Bovenin de puntgevel bevindt zich in het midden een vierkant tegeltableau met het wapen van Hoogheemraadschap Delfland.

Onder het terras zijn in de betonnen basis van het gemaal aan weerszijden de sluizen gesitueerd. Met name het interieur van de machinehal is in een vrijwel oorspronkelijke staat bewaard gebleven. Naast de mechaniek zijn van belang: de terracotta vloertegels; de natuurstenen plinten, traptreden, dorpels en sluitstenen; de muren met borstweringen van lichtgrijze geglazuurde baksteen en hierboven gele verblendsteen met in de zijmuren op de verdieping elk een getoogde vensteropening; de door acht steunberen gedragen I-profielen met geleiders en bijbehorende hijsinstallatie; de houten kraaldelen-bezoldering gedragen door vier ponçonspanten en de blauw geëmailleerde NAP-waterpeilmeter.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Waardering

Uit verschillende bouwvolumes samengesteld machinegebouw met goed bewaard gebleven interieur en mechaniek, gebouwd in Zakelijk-Expressionistische stijl, als centraal gelegen hoofdonderdeel van het boezemgemaalcomplex Mr. Dr. C.P. Zaayer van algemeen belang vanwege typologische- en cultuurhistorische waarde, alsook van belang wegens ensemblewaarde en door zijn markante situering aan de Vlaardingsedijk van beeldbepalende- en landschappelijke waarde.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Gemaal (M)

Functie

Machinehuis